

Sygn. akt: III U 896/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Suchcicka
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Małgorzata Laskowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 lutego 2015 r. w O.

sprawy z odwołania S. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania S. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 5 września 2014r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje S. Ł. prawo do emerytury począwszy od 11 sierpnia 2014r.;
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

S. Ł.wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.z dnia 05.09.2014r., znak: (...) odmawiającej mu prawa do wcześniejszej emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu podał, że na dzień 01.01.1999r. S. Ł. nie udokumentował okresu pracy w szczególnych warunkach.

Do pracy w szczególnych warunkach nie uwzględniono okresów pracy w (...) Spółdzielni (...) w W.:

1. od 13.07.1977r. do 17.12.1981r. i od 01.01.1982r. do 30.04.1982r. - ponieważ w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 18.07.2014r. brak jest określenia charakteru pracy ściśle według powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. oraz stanowisko pracy - masarz nie jest zgodne z załącznikiem do Uchwały Nr(...) Zarządu (...)z dnia 11.07.1983r.

2. od 18.12.1981r. do 31.12.1981r. i od 01.05.1982r. do 31.12.1998r. - ponieważ w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 18.07.2014r. brak jest określenia charakteru pracy ściśle według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. oraz stanowisko pracy: brygadzysta-piekarz nie są zgodne ze stanowiskiem wymienionym w wykazie A dział X poz. II zawartym w załączniku do Uchwały Nr 38 Zarządu (...) z dnia 11.07.1983r. Ponadto w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 24.04.2002r. podano stanowisko: zastępca kierownika piekarni.

Biorąc powyższe pod uwagę Oddział ZUS stwierdził, że S. Ł. nie spełnia przesłanek do nabycia prawa do emerytury i zaskarżoną decyzją z dnia 05.09.2014r. odmówił mu prawa do emerytury.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

S. Ł., urodzony w dniu (...) złożył w ZUS w dniu 07.08.2014r. wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury.

W dniu (...) ubezpieczony ukończył 60 lat.

ZUS ustalił, że na dzień 01.01.1999r. udowodnił on 29 lat, 3 miesiące i 12 dni okresów składkowych oraz 27 dni okresów nieskładkowych, tj. łącznie 29 lat, 4 miesiące i 9 dni stażu pracy.

Odwołujący się jest członkiem OFE i złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody Skarbu Państwa.

W dniu 05.09.2014r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję, znak: (...).

[akta (...) nr (...)]

S. Ł., z zawodu masaż - piekarz, w okresie od 01.08.1969r. do 13.07.1977r. zatrudniony był w Gminnej Spółdzielni (...) na stanowisku masarza - rzeźnika. Pracował w rzeźni na ulicy (...). Przez 3 dni przy uboju, a w pozostałe jako peklowacz, jeliciarz i wykrawacz.

W okresie od 24.10.1973r. do 16.10.1975r. odbywał zasadniczą służbę wojskową, zaś w dniu 11.11.1975r. zgłosił się ponownie do pracy w Gminnej Spółdzielni (...) w O. i został zatrudniony na stanowisku masarza.

[dowód: akta dot. kap. pocz. – kserokopia świadectwa pracy z dnia 11.11.1975r., zaświadczenie z (...) z dn. 06.02.2003r.]

Od dnia 13.07.1977r. do nadal zatrudniony jest w (...) Spółdzielni (...) w W.. Zmiana zatrudnienia nastąpiła na podstawie porozumienia między zakładami: Gminnej Spółdzielni (...) w O. a (...) w W..

[dowód: akta osobowe: świadectwo pracy z dnia 13.03.1978r., angaż z dnia 08.07.1977r., pismo dot. porozumienia zakładów z dnia 09.07.1977r. i 08.07.1977r.]

W okresie 18.12.1981r. do 31.12.1981r. oraz od 01.05.1982r. do 31.12.1988r. S. Ł. zatrudniony był w piekarni w (...) Spółdzielni (...) w W.. Pomiędzy tymi okresami zatrudniony był w masarni.

[dowód: pismo dot. delegacji z dnia 18.12.1981r., k. 6 a.o.)

Piekarnia zatrudniała około 30 osób, był 2- zmianowy system pracy, później zaś pracowano na 3 zmiany. Praca piekarza polegała na tym, że ciastowy przesiewał mąkę, musiał wyrobić ciasto i odrobić, tj. formować ciasto i nastawiać do pieca. Do wsadzenia łopata do pieca potrzeba 3 osób: nastawiacza, wsuwającego łopatę i malowacza.

S. Ł. podczas zatrudnienia w piekarni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował bezpośrednio przy wypieku pieczywa. Na początku przez 3 lata był pomocą piekarza, w 1985r. zrobił uprawnienia czeladnika i pracował jako piekarz, do 1999r. był nastawiaczem chleba, a od 1982r. do chwili obecnej jest piekarzem - brygadzystą.

Nigdy nie pełnił funkcji zastępcy kierownika piekarni, którym był T. P., a jego zastępcą R., H. W.. Odwołujący się był brygadzystą zmianowym.

W dniu 12.12.1979r. S. Ł. uzyskał tytuł czeladnika w zakresie rzeźnictwa i wędliniarstwa, zaś w dniu 17.06.1985r. – tytuł czeladnika w rzemiośle piekarstwo.

Na stanowiskach piekarza obok odwołującego pracowali także K. B. - od 1981r. do 2010r. i Z. L. od 1982r. do 2011r. Robili to samo, co S. Ł.: przesiewali mąkę, wyrabiali ciasto, wypiekali pieczywo, wkładali je do pieców, robili bułki i chleb. ZUS uwzględnił K. B. i Z. L. okres zatrudnienia w piekarni jako pracę w szczególnych warunkach i przyznał prawo do wcześniejszej emerytury.

(...) Spółdzielnia (...) w W. w dniu 18.07.2014r. wystawiła świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym wskazano, że S. Ł. był zatrudniony w w/w zakładzie od 13.07.1977r., w tym od 18.12.1981r. do 31.12.1981r. i od 01.05.1982r. do nadal stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace: piekarza, ręcznego odbioru pieczywa na blachach z pieca, ekspedytora wyrobów gotowych, przesiewacza maki, na stanowisku – piekarza wymienionym w wykazie A dziale X pozycja 11 punkty 1, 3, 6, 7 wykazu stanowiącego załącznik do uchwały nr 38 Zarządu (...) z dnia 11.07.1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach spółdzielczości spożywców (...) Spółdzielnia (...) w W..

[dowód: umowa o pracę z dnia 13.07.1977r.- k. 4 a.o., wyciąg z książeczki wojskowej, świadectwo z dnia 18.07.2014r., świadectwa czeladnicze – k. 33 a.s. i 34 a.s., legitymacja Z. L. nr (...), nr świadczenia (...) wyd. ZUS O/P., akta emerytalne Z. L. i K. B., zeznania świadka K. B. – rozprawa z dnia 09.01.2015r., adnotacja 00:22:10, k. 29 a.s., zeznania świadka Z. Ł. – rozprawa z dnia 09.01.2015r., adnotacja 00:27:05, k. 29 a.s., zeznania S. Ł. – rozprawa z dnia 13.02.2015r., adnotacja 00:00:39, k. 40 a.s.).

Stanowiące podstawę ustaleń faktycznych dokumenty zawarte w aktach osobowych, emerytalnych i zeznania świadków Sąd uznał za wiarygodne. Nie były one kwestionowane przez żadną ze stron postępowania, stąd Sąd nie znalazł podstaw by z urzędu odmówić im wiarygodności i mocy dowodowej.

Przedmiotem sporu pomiędzy stronami była ocena charakteru pracy wykonywanej przez odwołującego się S. Ł. oraz możliwość jej zakwalifikowania jako pracy świadczonej w warunkach szczególnych.

W tym miejscu wskazać należy, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie obowiązują ograniczenia dopuszczalności dowodów przewidziane w art. 246 k.p.c. i 247 k.p.c. w zw. z art. 304 in fine k.p.c. Oznacza to, że w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających charakter pracy, okres zatrudnienia.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przed Sądem ubezpieczeń możliwe jest wykazywanie okoliczności, od których zależy nabycie uprawnień o emerytury wszelkimi dowodami (wyrok SN z dnia 06.09.1995r., II URN 23/95, OSNP 1996/5/77, wyrok SN z dnia 02.02.1996r., II URN 3/95, OSNP 1996/16/239),

Sąd dał wiarę zeznaniom zawnioskowanych przez odwołującego się świadków, jak i jego zeznaniom, albowiem w większości są one ze sobą zgodne, wzajemnie się uzupełniają i znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zebrany w niniejszej sprawie. W toku postępowania nie ujawniła się żadna okoliczność osłabiająca ich wiarygodność i moc dowodową.

Świadkowie: K. B. i Z. L. pracowali z odwołującym się w tym samym zakładzie, wskazali, że odwołujący się wykonywał wszystkie obowiązki piekarza, nigdy nie był kierownikiem piekarni ani jego zastępcą. Powyższe zeznania znajdują potwierdzenie w aktach osobowych ze (...) Spółdzielni (...) w W.. W angażach wskazywano m.in. stanowiska piekarz, piekarz – brygadzysta.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że zeznania te w większości stanowią miarodajny środek dowodowy na okoliczność charakteru, stałości i pełnowymiarowości pracy odwołującego się w warunkach szczególnych. Nie bez znaczenia dla ich oceny pozostaje również okoliczność wystawienia w dniu 18.07.2014r. przez (...) Spółdzielnię (...) w W. świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach w którym wskazano, że S. Ł. od 18.12.1981r. do 31.12.1981r. i od 01.05.1982r. do nadal stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace: wymienione w wykazie A dziale X pozycji 11 punkty 1, 3, 6, 7 wykazu stanowiącego załącznik do uchwały nr 38 Zarządu (...) z dnia 11.07.1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach spółdzielczości spożywców (...) Spółdzielnia (...) w W..

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się zasadne, co skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji.

Ł. urodził się w dniu (...), zatem podstawą ubiegania się o prawo do emerytury jest ustawa z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2013.1440). Zgodnie z art. 24 ust 1b pkt 20 tej ustawy wiek emerytalny ubezpieczonych urodzonych po dniu 30.09.1953r. wynosi co najmniej 67 lat.

Osoby zatrudnione w szczególnych warunkach mogą przejść na wcześniejszą emeryturę. Muszą udowodnić odpowiedni staż ubezpieczeniowy oraz okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a niekiedy fakt osiągnięcia wieku emerytalnego w czasie takiego zatrudnienia.

Możliwość uzyskania emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przewiduje art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Szczegółowe warunki, na jakich można otrzymać to świadczenie, zawarte są w rozporządzeniu z dnia 07.02.1983r. Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Przepisy ustawy emerytalnej za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uznają pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia, o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia. Rozporządzenie zaś zawiera w formie załączników dwa wykazy rodzajów prac w szczególnych warunkach: wykaz A i B. W pierwszym z nich umieszczono prace m.in. w górnictwie, w energetyce, w hutnictwie przemysłu metalowym, w chemii, w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych, w transporcie i łączności, w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym.

Zgodnie z art. 184 ustawy emerytalnej prawo do emerytury mężczyźnie urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ust. 4 w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, tj. 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. 01.01.1999 r. osiągnął: co najmniej 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach, tj. 25 lat.

Powyzsza emerytura przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego, ewentualnie złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody Skarbu Państwa oraz rozwiązania stosunku pracy, z tym, że warunek rozwiązania stosunku pracy obowiązywał do 31.12.2012r.

Od 01.01.2013r. warunek niepozostawiania w stosunku pracy nie stanowi przesłanki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury.

Prawo do emerytury na podstawie art. 184 nabywa zatem ubezpieczony, który na dzień 1 stycznia 1999r. legitymował się wymaganym okresem ogólnym i szczególnym, natomiast wiek emerytalny osiągnął po tej dacie, niezależnie od tego, czy w chwili dożycia 60 lat miał status pracownika, wykonywał inną pracę (np. prowadził działalność gospodarczą), czy też w ogóle nie był zatrudniony (zob. uchwałę SN z dnia 8 lutego 2007r., II UZP 14/06, OSNPUSiSP 2007, nr

13-14, poz. 199; wyrok SN z dnia 18 lipca 2007r., I UK 62/07, OSNPUSiSP 2008, nr 17-18, poz. 269 i wyrok SA w Warszawie z dnia 30 kwietnia 2007 r., III AUa 791/06, Apel. - W-wa 2007, nr 3; por. też uzasadnienie wyroku SA w Szczecinie z dnia 21 czerwca 2005 r., III AUa 462/05, OSA 2006, z. 9, poz. 28).

Ze złożonych dokumentów w sposób jednoznaczny wynika, iż odwołujący ukończył już 60 lat życia, jest członkiem OFE i złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody Skarbu Państwa.

Przy ustalaniu długości wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze ZUS uwzględnia tylko te okresy, wskazane w świadectwie pracy, w których praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 21 września 1984r., III UZP 48/84, LEX nr 14630). Przeprowadzenie innych dowodów przewidzianych na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego na okoliczność pracy w warunkach szczególnych dopuszczalne jest, gdy pracodawca wystawił świadectwo pracy a ZUS kwestionuje jego treść, jak i wówczas, gdy dokument ten nie może zostać sporządzony. Postępowanie przed sądem (na skutek odwołania od decyzji organu rentowego) nie podlega ograniczeniom dowodowym, co wynika wprost z art. 473 k.p.c., zatem każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, Sąd nie jest związany środkami dowodowymi dla dowodzenia przed organami rentowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 1999 r., II UKN 69/98, OSNP 2000/11/439).

ZUS zakwestionował zatrudnienie odwołującego się w (...) Spółdzielni (...) w W.:

- od 13.07.1977r. do 17.12.1981r. i od 01.01.1982r. do 30.04.1982r. ponieważ w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 18.07.2014r. brak jest określenia charakteru pracy ściśle według powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. oraz stanowisko pracy - masarz nie jest zgodne z załącznikiem do Uchwały Nr 38 Zarządu (...) z dnia 11.07.1983r.

- Od 18.12.1981r. do 31.12.1981r. i od 01.05.1982r. do 31.12.1998r. - ponieważ w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 18.07.2014r. brak jest określenia charakteru pracy ściśle według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. oraz stanowisko pracy: brygadzysta-piekarz nie są zgodne ze stanowiskiem wymienionym w wykazie A dział X poz. II zawartym w załączniku do Uchwały Nr 38 Zarządu (...) z dnia 11.07.1983r. Ponadto w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 24.04.2002r. podano stanowisko: zastępca kierownika piekarni.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że stanowisko ZUS nie jest zasadne.

Zarówno zeznania świadków - współpracowników, jak i dokumenty zgromadzone w aktach osobowych i akt ZUS odwołującego się ze spornego okresu zatrudnienia wskazują, że faktycznie odwołujący się od 18.12.1981r. do 31.12.1981r. i od 01.05.1982r. do 31.12.1998r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach, o której mowa w wykazie A, dział X „W rolnictwie i przemyśle rolno-spożywcym” poz. 11 „Prace przy wypieku pieczywa” Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.1983.8.43).

Reasumując, w niniejszej sprawie odwołujący się udowodnił, że w całym okresie zatrudnienia pracował w szczególnych warunkach jako masaż i piekarz. W tym w okresach od 18.12.1981r. do 31.12.1981r. i od 01.05.1982r. do 31.12.1998r. – tj. łącznie 16 lat, 8 miesięcy i 14 dni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych przy wypieku pieczywa.

Tym samym wykazał wymagane prawem 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a więc korzysta z prawa do dochodzonego świadczenia. Z tych względów Sąd zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy emeryturę od dnia (...) tj. ukończenia 60 lat. Zgodnie bowiem z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się

poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Stosownie do treści art. 118 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – Sąd, orzekając o prawie do emerytury, ma obowiązek stwierdzenia, czy organ rentowy ponosi lub nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji i przyznanie tego prawa na etapie postępowania administracyjnego. Sąd uznał, że w przedmiotowej sprawie ZUS nie ponosi takiej odpowiedzialności. Dopiero przeprowadzenie szerszego postępowania dowodowego, uzyskanie akt osobowych, przesłuchanie świadków i analiza ich akt emerytalnych przed Sądem umożliwiło stwierdzenie, że w spornych okresach odwołujący pracował w szczególnych warunkach. Zgromadzony na etapie postępowania przed organem rentowym materiał dowodowy nie pozwalał jednoznacznie na ustalenie, czy odwołujący spełnił wszelkie wymagane prawem warunki uprawniające do prawa do emerytury.

Mając powyższe na względzie orzeczono jak w wyroku.